

Temautredning Idretts- og friluftsanlegg ved Trondheimsfjorden fra Orkdal til Stjørdal.

Forslag til vedtak:

_____ slutter seg til temautredningen Idrett og friluftsanlegg ved Trondheimsfjorden og vil anbefale at denne legges til grunn for videre arbeid innen temaområdet

Saken gjelder

Temautredning idretts- og friluftsanlegg ved Trondheimsfjorden fra Orkdal til Stjørdal med følgende dokumenter:

1. Utredningsdokumentet
2. Forslag til tiltak for videre arbeid i kommunene
3. Vedlegg:
 - Kartbeskrivelse eksisterende og planlagt kyststi
 - Kartserie - areal og anlegg for sjøbasert idrett og friluftsliv
 - Samlet oversikt innspill fra aktørene

Temautredningen er ferdigstilt i henhold til planprogram og oppstartsmelding i Fylkesutvalget den 06.12.2016 i sak 331/16. Dokumentet gir en enkel statusoversikt over dagens fjordrelaterte arealer og anlegg for idrett og friluftsliv, peker på utfordringer og videre utrednings- og planbehov. Temautredning for idrett- og friluftsanlegg fra Orkdal til Stjørdal er et supplement til og oppfølging av strandsoneplan for Trondheimsregionen vedtatt i 2002 (Malvik, Trondheim, Melhus, Skaun).

1. Temautredningens forankring i eksisterende vedtak og planer

- a. Trondheim kommune, plan for idrett og fysisk aktivitet (2015-2020): Ta initiativ til at fylkene og kommunene langs Trondheimsfjorden utarbeider en felles bruksplan for fjorden som legger til rett for større aktivitet og bruk av den enn i dag.
- b. Sør-Trøndelag fylkeskommune, regional planstrategi for Trøndelag (2016-2010): Trondheimsfjorden brukes av mange grupper til blant annet bading, fiske, dykking, vannsport, kultur, turisme og næringsaktivitet. I videre arbeid med regional planstrategi ber fylkestinget rådmannen sammen med aktuelle kommuner vurdere en helhetlig strategi for aktivitet på og langs Trondheimsfjorden.
- c. Teamutredningen er et prioritert tiltak i arbeidet med interkommunale idrettsanlegg i Trondheimsregionen
- d. Strandsoneplan for Trondheimsregionen (2002)
- e. Interkommunal arealplan (IKAP) Felles mål, strategier og retningslinjer for areal- og transportutvikling i Trondheimsregionen (IKAP-2 vedtatt 2015)
- f. Kommunale planer og føringer _____

2. Temautredning for idretts- og friluftsanlegg ved Trondheimsfjorden

2.1 Status idretts- og friluftsanlegg ved Trondheimsfjorden

Arealene langs fjorden er attraktive områder for ferdsel og friluftsliv som rekreasjonsmulighet, og har også viktige naturverdier. 4 av 5 innbyggere i Sør-Trøndelag har den fjordnære regionen fra

Orkdal i sør til Malvik i nord som bosted. Tilsvarende bor mer enn 50% av befolkningen i Stjørdal kommune i tettstedet Stjørdalshalsen ved fjorden. Stor befolkningsøkning fører til større utbyggingspress i strandsonen og behov for å sikre og tilrettelegge areal for allmennheten. Det er et stort uutnyttet potensiale for sikring og tilrettelegging av sjønære områder fra Orkdal til Stjørdal. Muligheten for ferdsel, friluftsliv og idrett i strandsonen og fjorden er et velferdsgode som skal sikres i befolkningen, som et bidrag til livskvalitet, trivsel og bedre folkehelse.

Aktivitet og arealer for friluftsliv

Helsedirektoratets nyeste rapport om fysisk aktivitet, omfang, tilrettelegging og sosial ulikhet i den voksne norske befolkning (2017) viser at befolkningen i økende grad prioriterer egenorganiserte aktiviteter og at friluftaktiviteter er mest populære. Oppslutningen om friluftaktiviteter er også økende. Strandsonen og fjorden er en viktig arena for rekreasjon, naturopplevelse og friluftsliv for allmennheten. Fotturer, bading, fiske, sykling og båtturer er stadig populære friluftslivsaktiviteter. Oppslutningen om båtturer har økt, og særlig gjelder dette ro- og padleturer. Trøndelag skiller seg lite ut fra landsgjennomsnittet. Det er noen flere som har vært på fisketur og noen færre som har badet i salt- eller ferskvann. Tilrettelegging for lavterskelaktivitet i nærmiljøet som fotturer, bading og mulighet for båtutsett er derfor viktige tiltak for økt tilgjengelighet i strandsonen.

Det er 35 statlig sikrede friluftsområder i kommunene Orkdal, Skaun, Melhus, Trondheim, Malvik og Stjørdal. Av dette er 17 eller 49 % statlig sikrede friluftsområder i strandsonen. Dette viser at kommunene anser statlig sikring som et viktig virkemiddel for å sikre areal i strandsonen for allmennheten.

Aktivitet og anlegg for vannsport

Aktivitetsandelen innen vannsport i kommunene varierer fra 0,3% av befolkningen i Skaun og Orkdal til 0,9% i Trondheim. Trondheim er den eneste kommunen som ligger over snittet for Sør-Trøndelag på 0,7%. Trondheim ligger på landsgjennomsnittet for landet men under landsgjennomsnittet for store bykommuner på 1,5%. (Telemarksforskning, Norsk Idrettsindeks 2015).

Totalt finnes det 374 vannsportanlegg registrert i anleggsregisteret i hele landet, 52 seilanlegg, 17 kajakkanlegg, 16 roanlegg, 24 vannsportanlegg og 265 båthus/brygger tilrettelagt for slik bruk. Oppstilling for kommunene langs Trondheimsfjorden nedenfor inkluderer anlegg som ikke er spillemiddelsøkt, innrapportert fra aktørene:

	Seilanlegg	Kajakkanlegg	Roanlegg	Vannsportsanlegg	Båthus/brygge	Totalt
Hele landet	52	17	16	24	265	374
Sør-Trøndelag			1		18	19
Trondheim			1		10	11
Orkdal					1	1
Skaun					1	1
Malvik					1	1
Melhus					1	1
Stjørdal					1	1

2.2 Mål og strategier

Overordnet mål

Trondheimsfjorden fra Orkdal til Stjørdal er godt tilrettelagt for et mangfold av idretts- og friluftaktiviteter, samtidig som viktige naturhensyn og landskapskvaliteter ivaretas.

Effektmål og indikatorer

Overordnet mål underbygges av flere effektmål som til sammen uttrykker den ønskede framtidige situasjonen som skal oppnås ved å gjennomføre tiltak. Effektmålene er grunnlaget for anbefalte strategier. Effektmålene følges av et sett med indikatorer som i neste omgang kan benyttes for å vurdere kommunenes måloppnåelse. Indikatorene er dels rettet mot å beregne ulike nøkkeltall og å følge utviklingen på ulike parametere.

Effektmål særlig rettet mot idrett og friluftsliv i tilknytning til fjorden og i strandsonen

Effektmålene rettet mot idrett og friluftsliv i tilknytning til fjorden og i strandsonen tar utgangspunkt i at det er behov for å sikre innbyggerne god tilgjengelighet til attraktive arealer og anlegg egnet for idrett og friluftsliv gjennom tilrettelegging.

Effektmål	Indikatorer (eks.)
Trondheimsfjorden og strandsonen fra Orkdal til Stjørdal skal tilrettelegges for et mangfold av idretts- og friluftaktiviteter	<ul style="list-style-type: none">• Antall allment tilgjengelige plasser for lagring og utsetting av kajakk, robåter og seiljoller• Antall allment tilgjengelige plasser for lagring og utsetting av småbåter• Samlet lengde på opparbeidede nye og rehabiliterte kyststistrekninger• Antall strender med miljøsertifisering• Antall badeplasser med toalettfasiliteter• Antall badeplasser med tilfredsstillende opplegg for avfallsminimering og avfallshåndtering• Antall tilrettelagte fiskeplasser• At det kartlegges og fjernes ulovlige stengsler i strandsonen som hindrer allmennhetens ferdsels- og oppholdsrett• Antall utfartssteder i strandsonen med tilfredsstillende adkomst og skilting

Effektmål særlig rettet mot idrett og friluftsliv, med tilhørende indikatorer

Effektmål særlig rettet mot bærekraftig bruk av fjorden og strandsonen

Effektmål rettet mot bærekraftig bruk av fjorden og strandsonen tar utgangspunkt i at viktige naturhensyn og landskapskvaliteter skal ivaretas i arealforvaltningen generelt og gjennom den tilrettelegging som skal skje for idrett og friluftsliv. I naturhensyn inngår hensyn til både naturtyper og arter av både dyr og planter, samt evt. restaurering av viktige naturkvaliteter som

har gått tapt. Landskap defineres som i Landskapskonvensjonen: «Landskap betyr et område, slik folk oppfatter det, hvis særpreg er et resultat av påvirkning fra og samspill mellom naturlige og/eller menneskelige faktorer».

Effektmål	Indikatorer (eks.)
<p>Viktige naturhensyn og landskapskvaliteter skal ivaretas i arealforvaltningen generelt og gjennom den tilrettelegging som skal skje for idrett og friluftsliv</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Antall og areal av kystnære naturtyper i Naturbase • Forekomster og leveområder for arter av nasjonal forvaltningsinteresse i Naturbase, samt viktige/svært viktige områder i de kommunale viltkart • Antall restaurerte naturområder • Antall og areal av verneområder i strandsonen • Fravær av støy • Ivareta naturkvaliteter ved nye tilretteleggingstiltak for idrett og friluftsliv • Tilrettelegging for miljøvennlige transportløsninger og kollektivtransport

Effektmål særlig rettet mot bærekraftig bruk av fjorden og strandsonen, med tilhørende indikatorer

Effektmål særlig rettet mot kommunenes planarbeid

Effektmål rettet mot kommunenes planarbeid tar utgangspunkt i at sikring og tilrettelegging av strandsonen og fjorden for idrett og friluftsliv er godt forankret i kommunenes overordnede planarbeid.

Effektmål	Indikatorer (eks.)
<p>Sikring og tilrettelegging for friluftsliv og aktivitet på i strandsonen er forankret i kommunene og befolkningen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Antall og areal av friluftsområder i strandsonen som er kartlagt og verdsatt • Antall og areal av friluftsområder i strandsonen som er regulert til formålet eller statlig sikret og tilrettelagt • Eksisterende og planlagte kystnære stier og turveier er synliggjort og sikret i kommunenes planer • Mål og strategier mot marin forsøpling er synliggjort i plandokumenter og budsjettvedtak

Effektmål særlig rettet mot kommunenes planarbeid, med tilhørende indikatorer

Strategier for måloppnåelse

En overordnet strategi for arealer og anlegg for friluftsliv og aktivitet på fjorden og i strandsonen består av flere elementer, og danner grunnlag for hvilke tiltak som bør prioriteres:

Strategielementer
Sikre arealer og sammenhengende strukturer gjennom regulering, bruksrettsavtaler og erverv
Sikre attraktivitet og bruk gjennom god standard, økt robusthet og flerbruk (evne til å ta imot flere besøkende)
Sikre spredning av aktivitet og kanalisering av ferdsel gjennom tilrettelegging, god tilgjengelighet og informasjonstiltak
Sikre naturhensyn, landskapskvaliteter og kulturminner ved at tiltakenes konsekvenser for disse forholdene vurderes og hensyntas

Strategielementer for idrett og friluftsliv på fjorden og i strandsonen

2.3 Forslag til tiltak for videre arbeid i kommunene

Basert på tiltaksstrategiene er det prioritert konkrete tiltak for videre arbeid i kommunene.

Tiltakene er fordelt på innsatsområdene fjorden og strandsonen. Spillemiddelberettigede tiltak må innarbeides i kommunal plan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv for å kunne søke om spillemidler jfr. Bestemmelser om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet (Kulturdept. 2017). For tiltak i statlig sikret friluftsområder er det et krav at det skal foreligge en gjeldende og godkjent forvaltningsplan (Miljødirektoratet 2017).

Kommune	Prosjektnavn	Fase	Merknad
Skaun	Tilrettelegging for sjøbasert friluftaktivitet på Ølsholmskjæret	Prosjektforslag	Kajakk m.m.
Trondheim	Tilrettelegging for sjøbasert friluftaktivitet på Østmarkneset	Prosjektforslag	Kajakk, dykking, seiling
Interkommunalt	Regionalt sjøsportsenter	Konseptvalg	Kiting, seiling o.a sjøsport
Trondheim	Elvepadlingsanlegg (Leirfoss/Sluppen)	Prosjektforslag	Frigjør lagerplass på Skansen for havkajakker
Alle kommuner	Åpne småbåthavner (kajakkstativ og utsettingsramper/ utstikkere)	Prosjektforslag	Lagring og utsett av kajakk, seiljoller m.m. for allmennheten
Alle kommuner	Turruter til sjøs – kajakk	Prosjektforslag	Kanalisering av ferdsel

Prioriterte tiltak: fjorden

Kommune	Prosjektnavn	Fase	Merknad
Alle kommuner	Fritidsfiske	Prosjektforslag	Tilrettelegging for parkering, utsett av benker og bord m.m.
Alle kommuner	Informasjonstiltak utfartssteder	Prosjektforslag	Informasjonstiltak, skilting og tilrettelegging for parkering, m.m.
Alle kommuner	Sammenhengende kyststi fra Stjørdal til Orkdal	Prosjektforslag	Opparbeiding og utvidelse av eksisterende kyststi i tilknytning til befolkningsentre
Alle kommuner	Ulovlige stengsler i strandsonen	Gjennomføring	Kartlegging og ulovlighetsoppfølging
Alle kommuner	Badeplasser	Prosjektforslag	Sanitæranlegg og universell utforming

Prioriterte tiltak: strandsonen

3. Økonomiske konsekvenser for kommunen

I arbeidet med temautredningen har det vært vektlagt at den kan brukes som et kunnskapsgrunnlag. Anbefalte mål, strategier og tiltak må forankres i kommunene og synliggjøres i plandokumenter og budsjettvedtak.

4. Prosess og medvirkning

For utredningsarbeidet har det vært nedsatt en egen arbeidsgruppe som har bistått i arbeidet gjennom dialog om utfordringer, mål og tiltaksstrategier. Som en del av utredningsarbeidet er det sendt ut spørreskjema til 60 fjordrelaterte idrett og friluftsjaktører i de 6 kommunene. Det er mottatt 23 svar. Det er tillegg avholdt dialogmøter med et utvalg store aktører. Tallmaterieell, svar og innspill fra aktørene og kommuner er grunnlag for statusbeskrivelse og forslag til tiltak for videre arbeid i kommunene. For å kvalitetssikre arbeidet er dokumentet i tillegg sendt til forhøring hos aktører og kommuner før endelig ferdigstillelse.

5. Rådmannens vurdering og konklusjon
